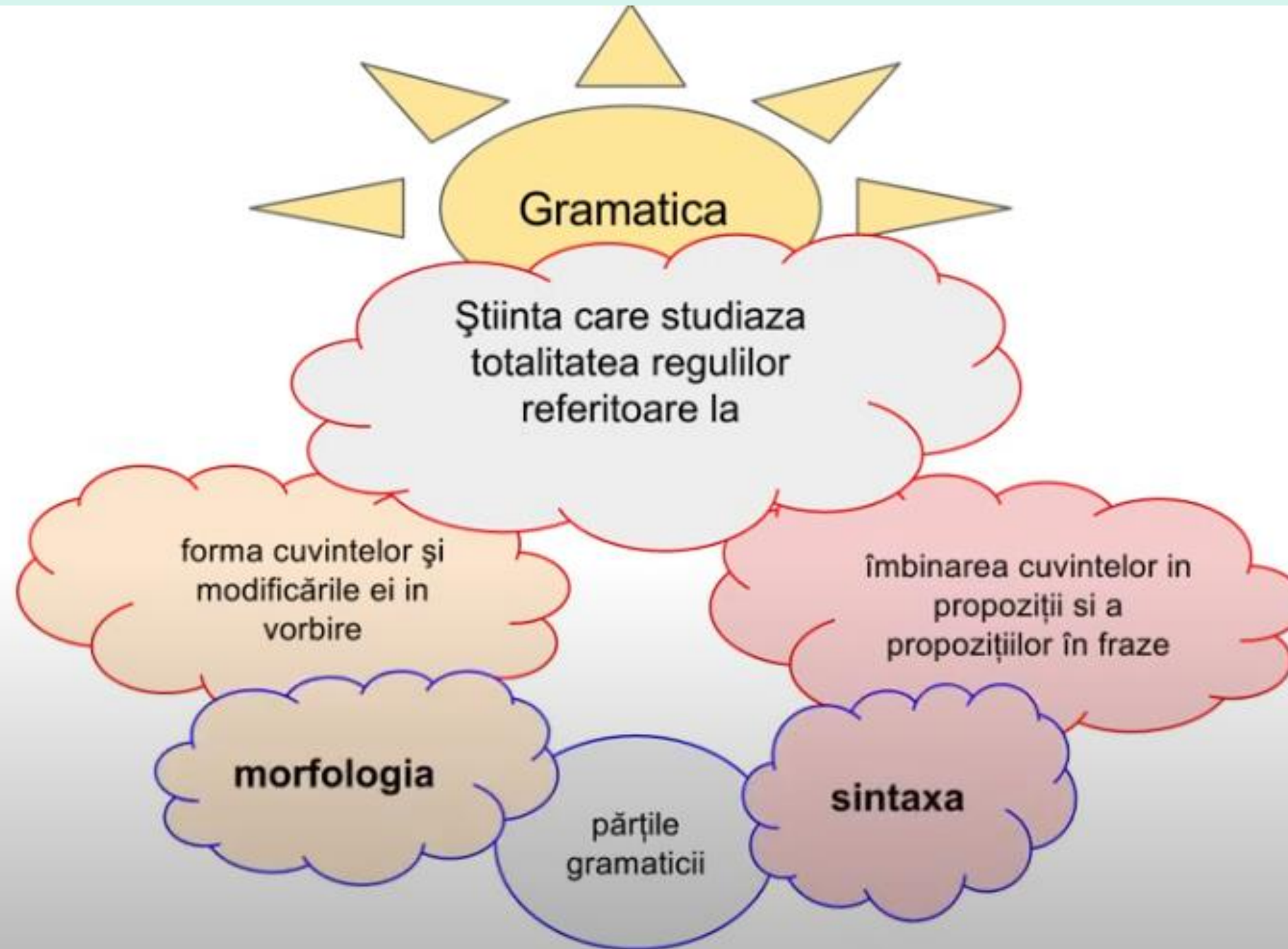

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE

MORFOLOGIA

Morfologia

Parte a gramaticii ce studiază regulile referitoare la forma cuvintelor si la modificările ei in vorbire.

Părți de vorbire **flexibile**
(își schimbă forma în vorbire)

substantivul

(ex: piatra ,Ana,câine-lup ,TAROM)

articolul

(ex:un,o,al,alor,cel.cei)

adjectivul

(ex:roșu,frumos,mic)

pronumele

(ex:eu,dânsul,dumneata,oricine)

numeralul

(ex:doi,jumătate,ambii)

verbul

(ex: a scrie , a fi ,a avea)

Se ocupă cu studiul
părților de vorbire.

Părți de vorbire **neflexibile**
(nu își schimbă forma in vorbire)

adverbul

(ex: unde,lesne,aici,așa)

prepozitia

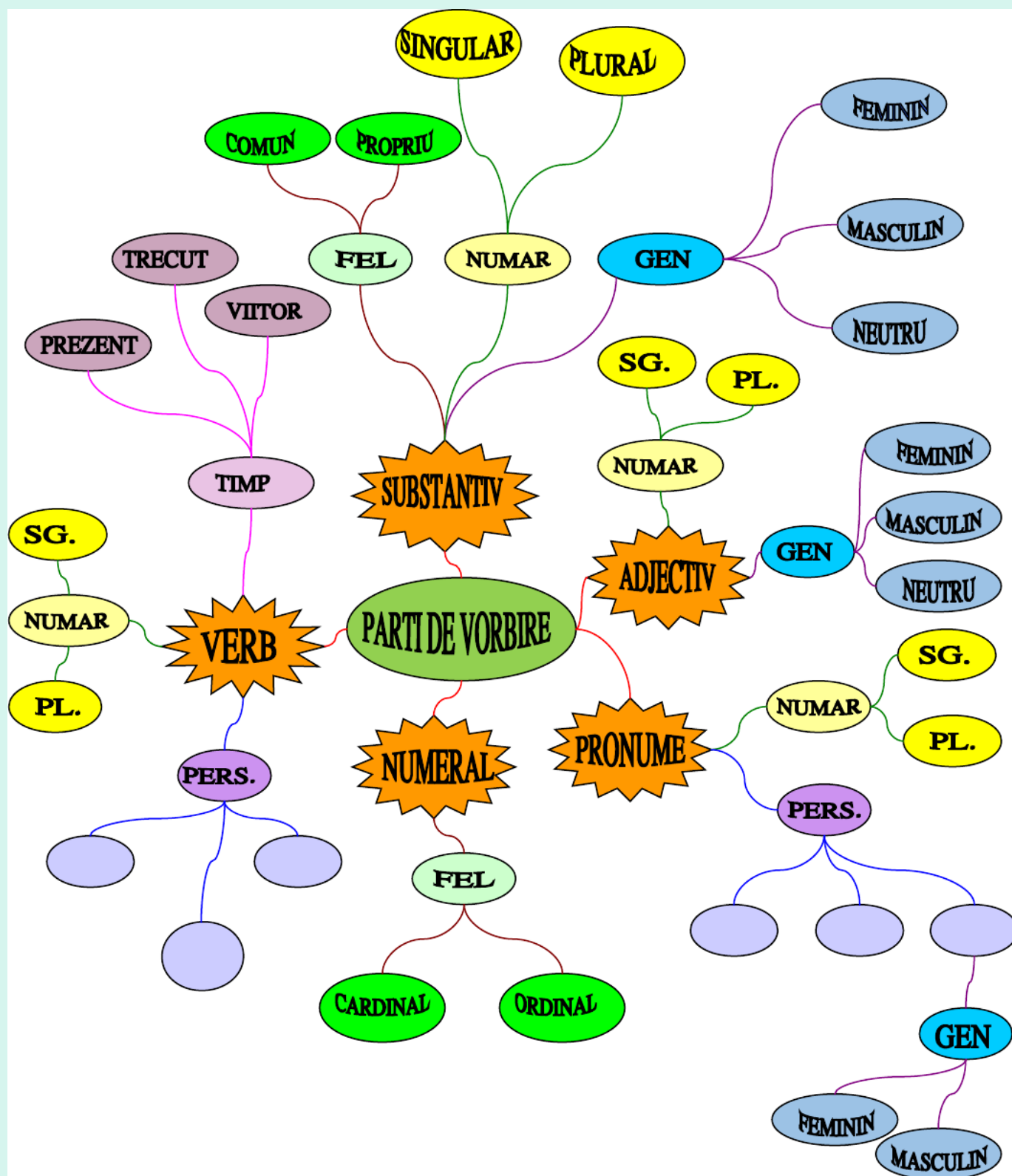
(ex: pe,de,cu,contra)

conjunctia

(ex: că,și,iar,dar)

interjectia

(ex:hei,poc,aoleu,vai)

PĂRȚILE DE VORBIRE

Limba română, ca și orice altă limbă, se bazează pe un sistem complex de elemente care se combină pentru a forma propoziții și a exprima gânduri și idei. Aceste elemente fundamentale sunt cunoscute sub numele de „părți de vorbire” care dispun de „categorii gramaticale”.

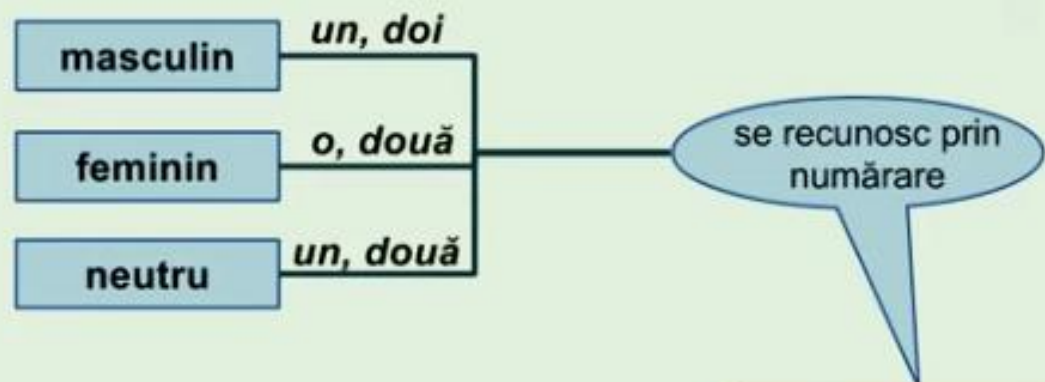
Fiecare parte de vorbire are o funcție specifică în structura frazei și contribuie la sensul general al mesajului.

Substantivul

Ex **un** băiat, **doi** băieți
un pom **doi** pomi

Ex **o** fată, **două** fete
o floare, **două** flori

Ex **un** stilou, **două** stilouri
un teren, **două** terenuri

Genurile

Numărul

Substantivul

denumeste un obiect

singular

Ex fată, om, bancă, frunză

denumeste mai multe obiecte

plural

Ex fete, oameni, bănci, frunze

Categorii de substantive după număr

defective de număr

defective de singular
(cu formă numai de plural)

Ex zori, ochelari, aplauze, Carpați

defective de plural
(cu forma numai de singular)

Ex miere, sânge, cinste, unt, aur

cu formă de singular și înțeles de plural

colective

Ex stol, turmă, brădet, cireadă

de singular, de plural

cu forme multiple

Ex zi-ziuă, pântec-pântece, căpșune-căpșuni, tunele-tuneluri

aceeași formă atât la singular cât și la plural

invariabile

Ex pui, licurici, arici, ardei

După corespondența dintre **genul gramatical** și cel **natural** substantivele pot fi

heteronime

perechi de cuvinte cu rădăcini diferite pentru fiecare sex

Ex fată-băiat, mamă-tată, cocoș-găină

epicene

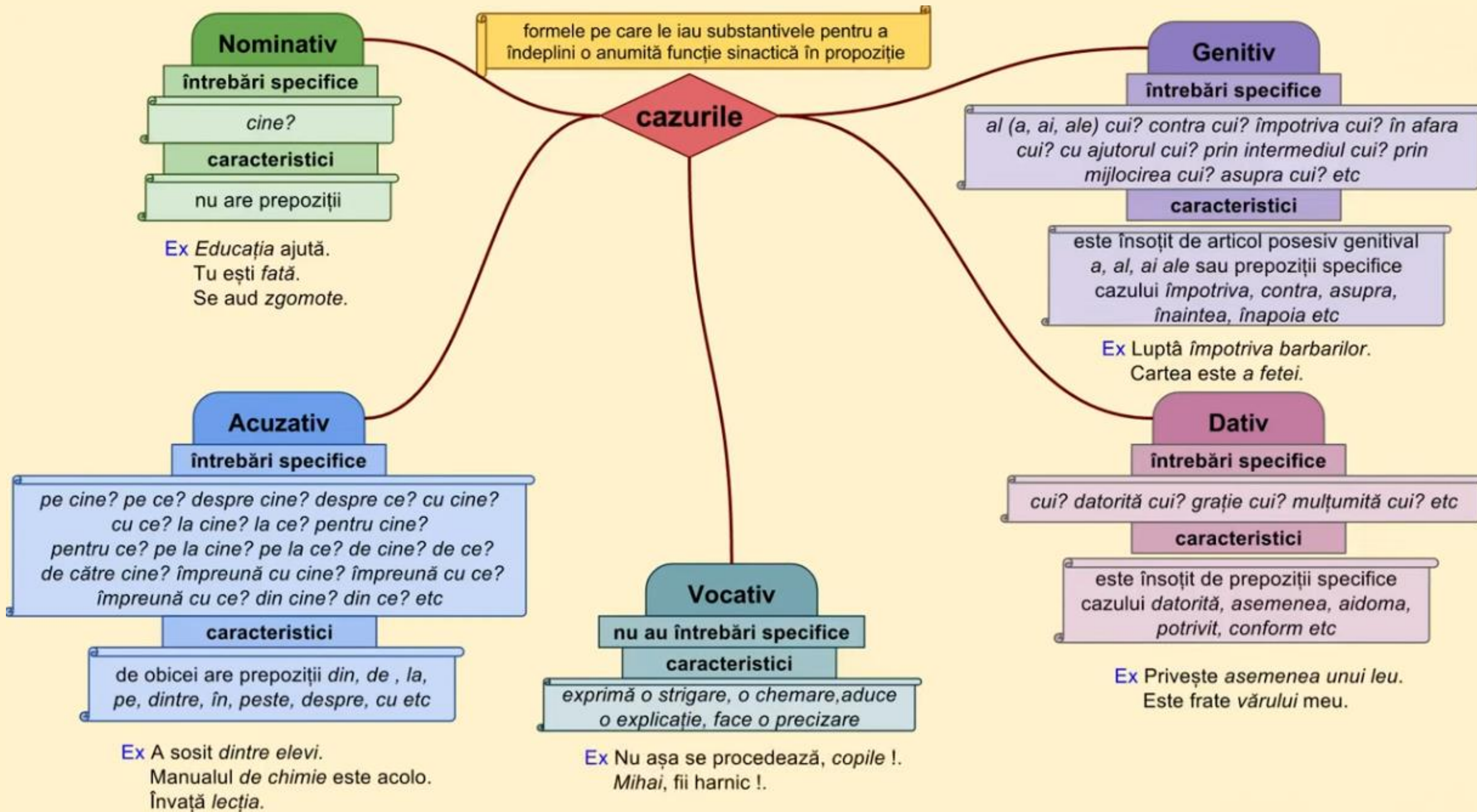
aceeași formă desemnează ambele sexe

Ex pelican, elefant, cuc, țânțar

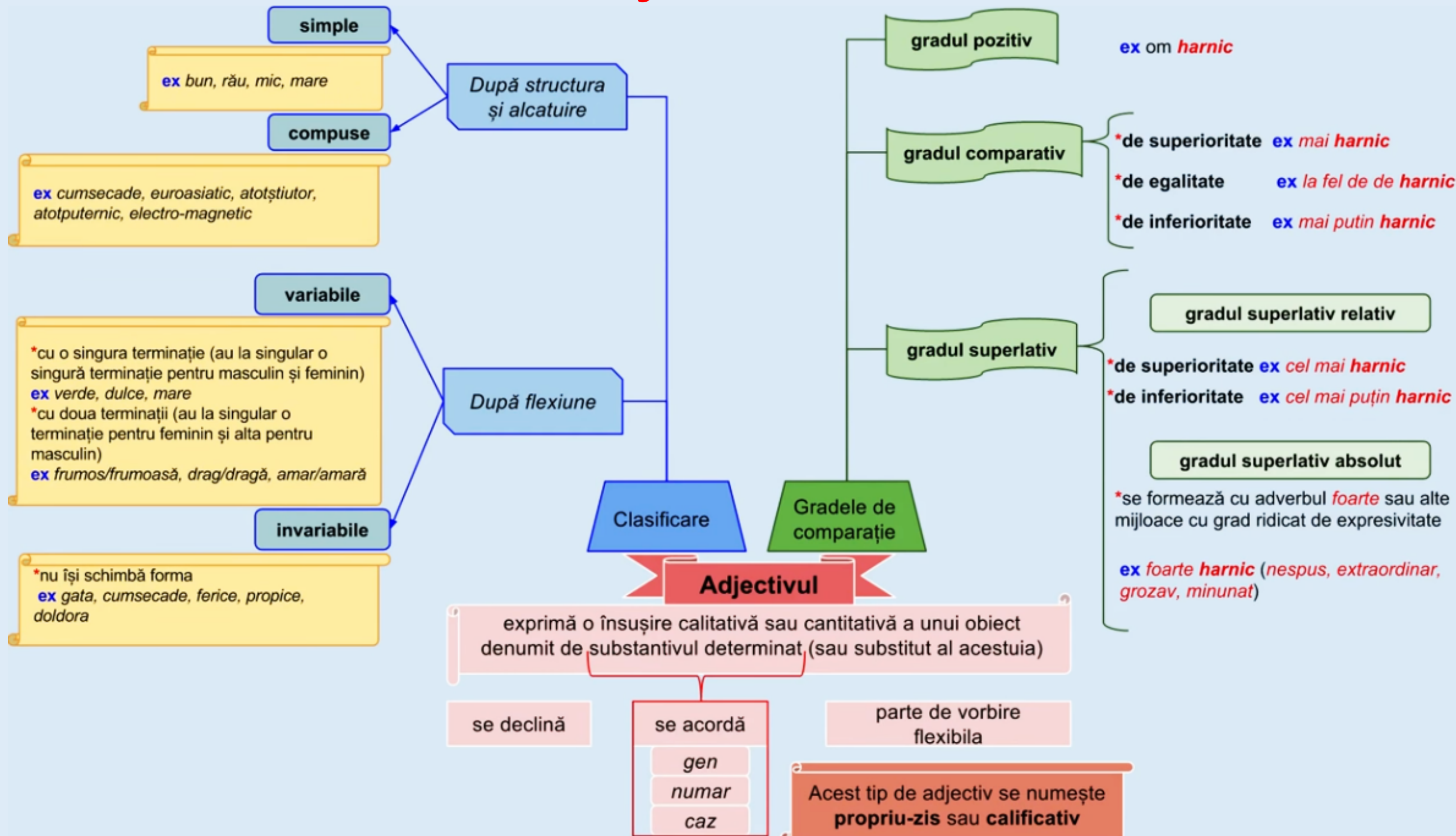
mobile

au aceeași rădăcină, se formează unul de la altul prin adăugarea sau suprimarea unui sufix

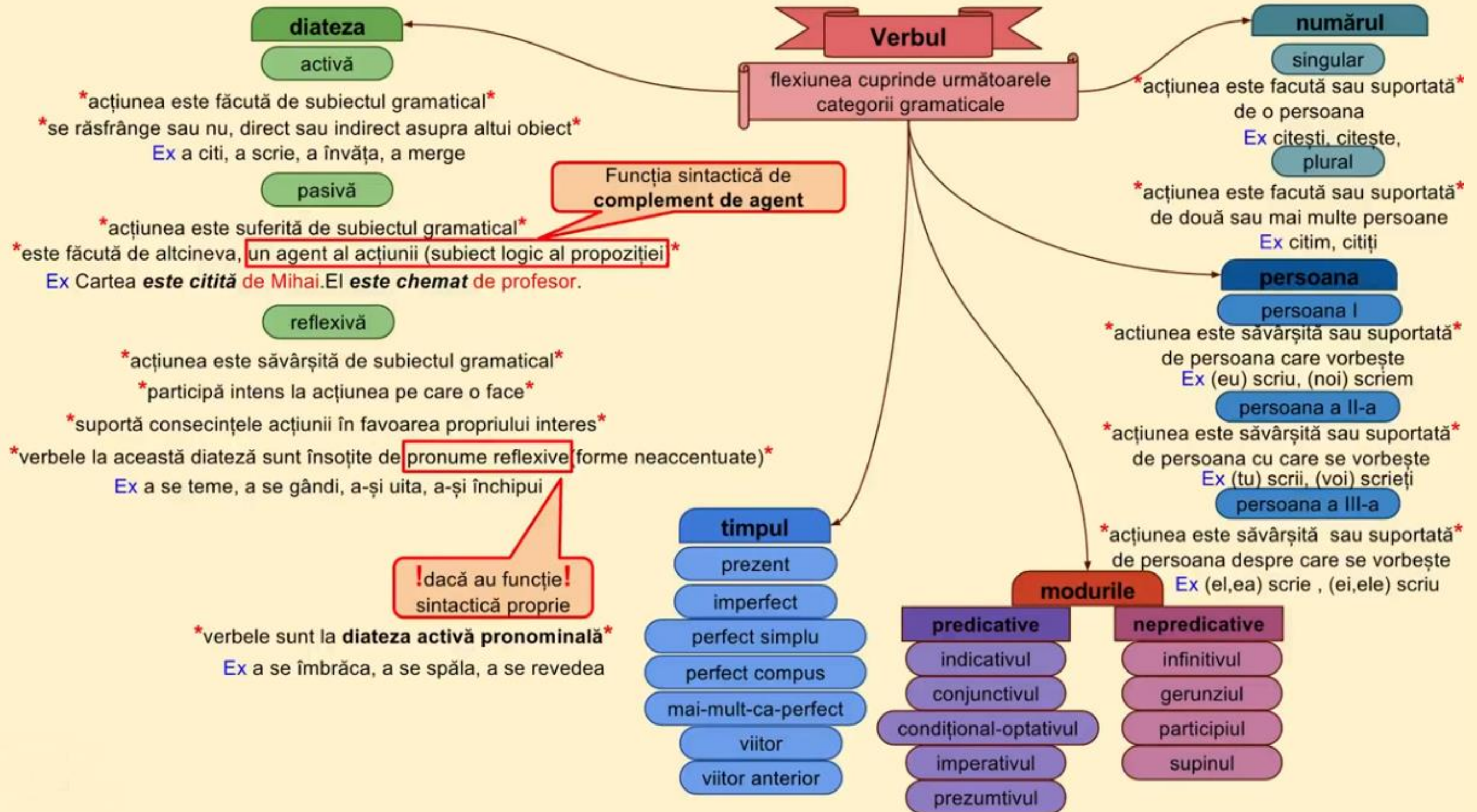
Ex pui-puică, vulpe-vulpoi, urs-ursoaică

Adjectivul

Verbul

Modurile predicative

* au funcție sintactică de predicat și au forme personale *

indicativul

* exprimă o acțiune sigură, reală, adevărată *

* este singurul mod care are toate timpurile *

prezent

* acțiunea se petrece în momentul vorbirii *

Ex scriu, scrii, scrie

imperfect

* arată o acțiune trecută dar neterminată *

Ex scriam, scriai, scria

perfect simplu

* arată o acțiune trecută, terminată de curând și de scurtă durată *

Ex scrisei, scriseși, scrise

perfect compus

* arată o acțiune, terminată mai demult, fără a se preciza când *

Ex am scris, ai scris

mai-mult-ca-perfect

* arată o acțiune trecută terminată înaintea altei acțiuni trecute *

Ex scrisesem, scriseseși

viitor

* arată ca acțiunea se va petrece după momentul vorbirii *

Ex voi scrie, vei scrie, va scrie

viitor anterior

* arată o acțiune viitoare care se va petrece înaintea altei acțiuni viitoare *

Ex voi fi scris, vei fi scris, va fi scris

conjunctivul

* exprimă o acțiune posibilă, realizabilă *

* este însoțit de conjuncția "să" *

prezent

Ex să scriu, să scrii, să scrie

perfect

Ex să fi scris, să fi scris

condițional-optativul

* exprimă o dorință a cărei realizare depinde de o anumită condiție

prezent

Ex aş scrie, ai scrie, ar scrie

perfect

Ex aş fi scris, ai fi scris, ar fi scris

prezumtivul

* exprimă o acțiune posibilă, prezentată de vorbitor ca nesigură, bănuită

prezent

Ex va fi învățând (o fi învățând)

perfect

Ex voi fi citit (oi fi citit)

imperativul

* exprimă un ordin, o poruncă, un îndemn, o rugămintă

* are numai persoana a II-a *

prezent

Ex Scrie ! , Scrieți !

Modurile nepredicative

nu au funcția sintactică de predicat verbal și nu au forme personale

infinitivul

arată numele acțiunii

*este însoțit de prepoziții "a" *

singurul mod nepredicativ care are timpuri

prezent

Ex a scrie, a învăța

perfect

Ex a fi scris, a fi învățat

gerunziul

*exprimă împrejurarea în care se săvârșește o altă acțiune, simultană *

formele verbului la gerunziu se termină în -ând, sau -ind

Ex scriind, învățând

participiul

*exprimă o acțiune terminată și suferită de *

o ființă sau de un lucru

Ex mâncat, citit, scris, spus

poate avea valoare

adjectivală

are regent un substantiv sau un verb copulativ

Ex Câmpia este **înzădită**

adverbială

are regent un verb predicativ

Ex A spus **deschis** ce dorea.

substantivală

prin substantivizarea verbului

Ex **Învățații** din trecut aveau o pregătire mai bună.

supinul

*exprimă o acțiune ce urmează să fie realizată și arată *

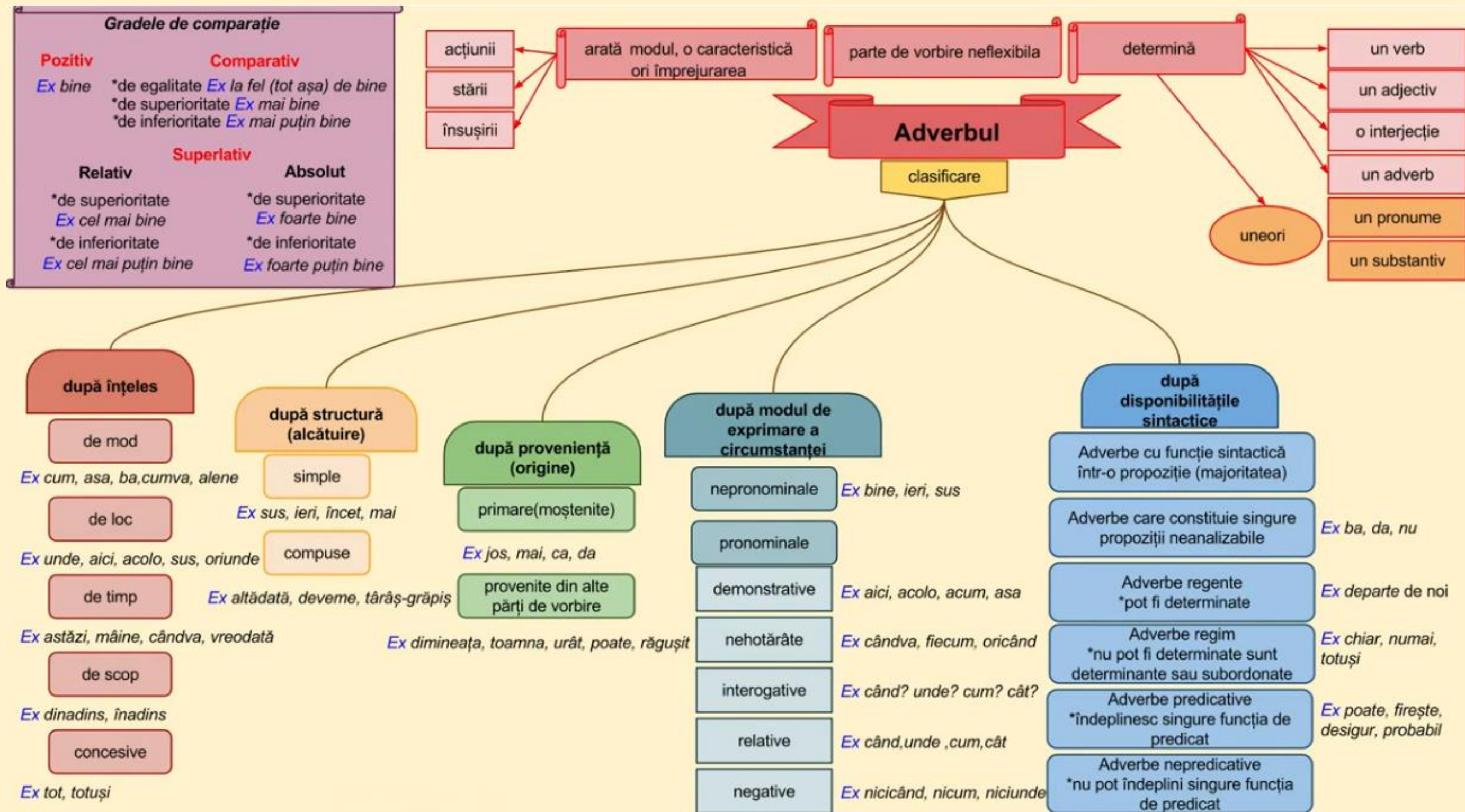
scopul altei acțiuni sau destinația unui subiect

*se formează din participiul masculin singular precedat de *

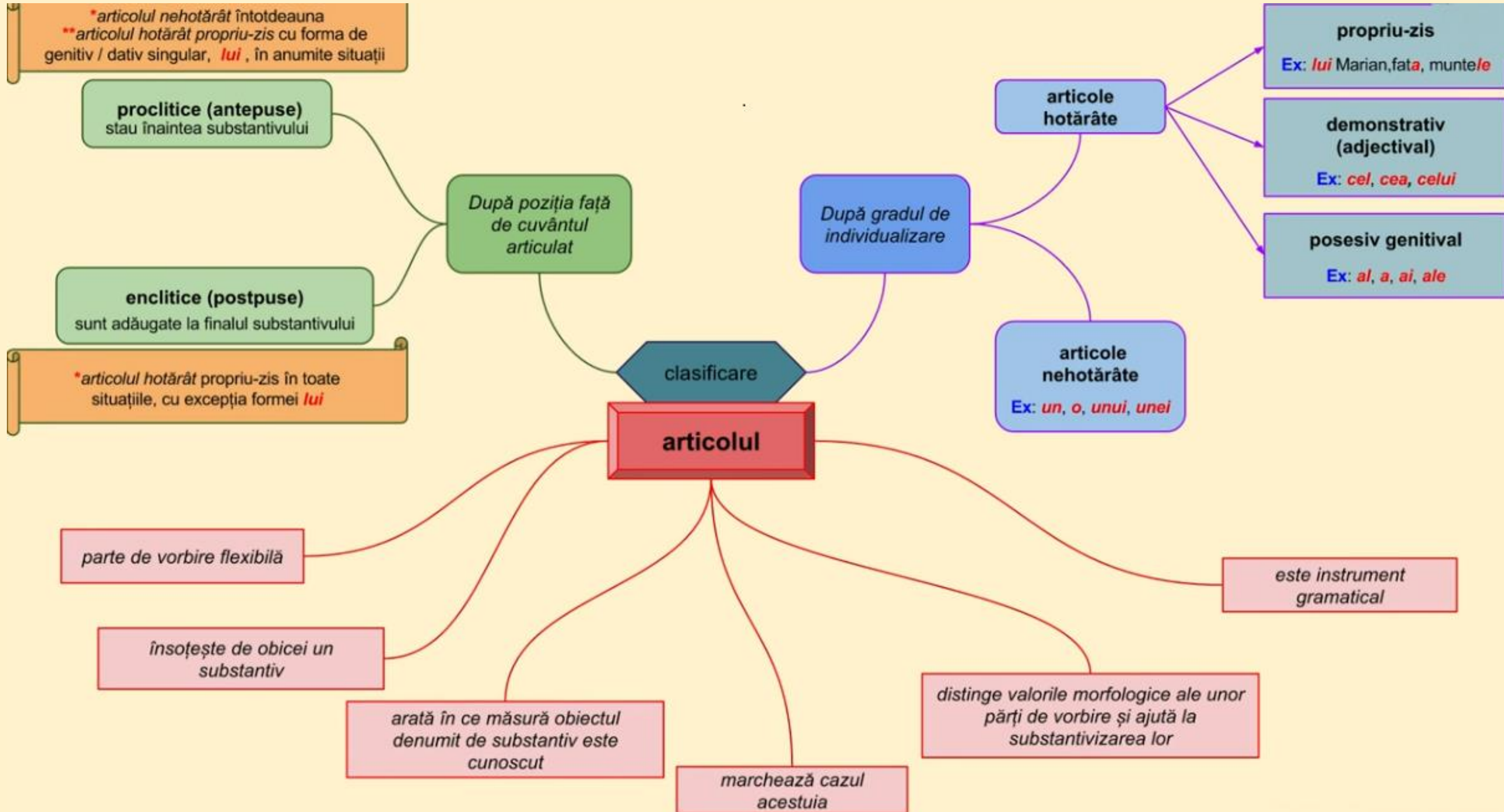
prepozițiile: de, după, la, pentru etc

Ex de scris, la învățat

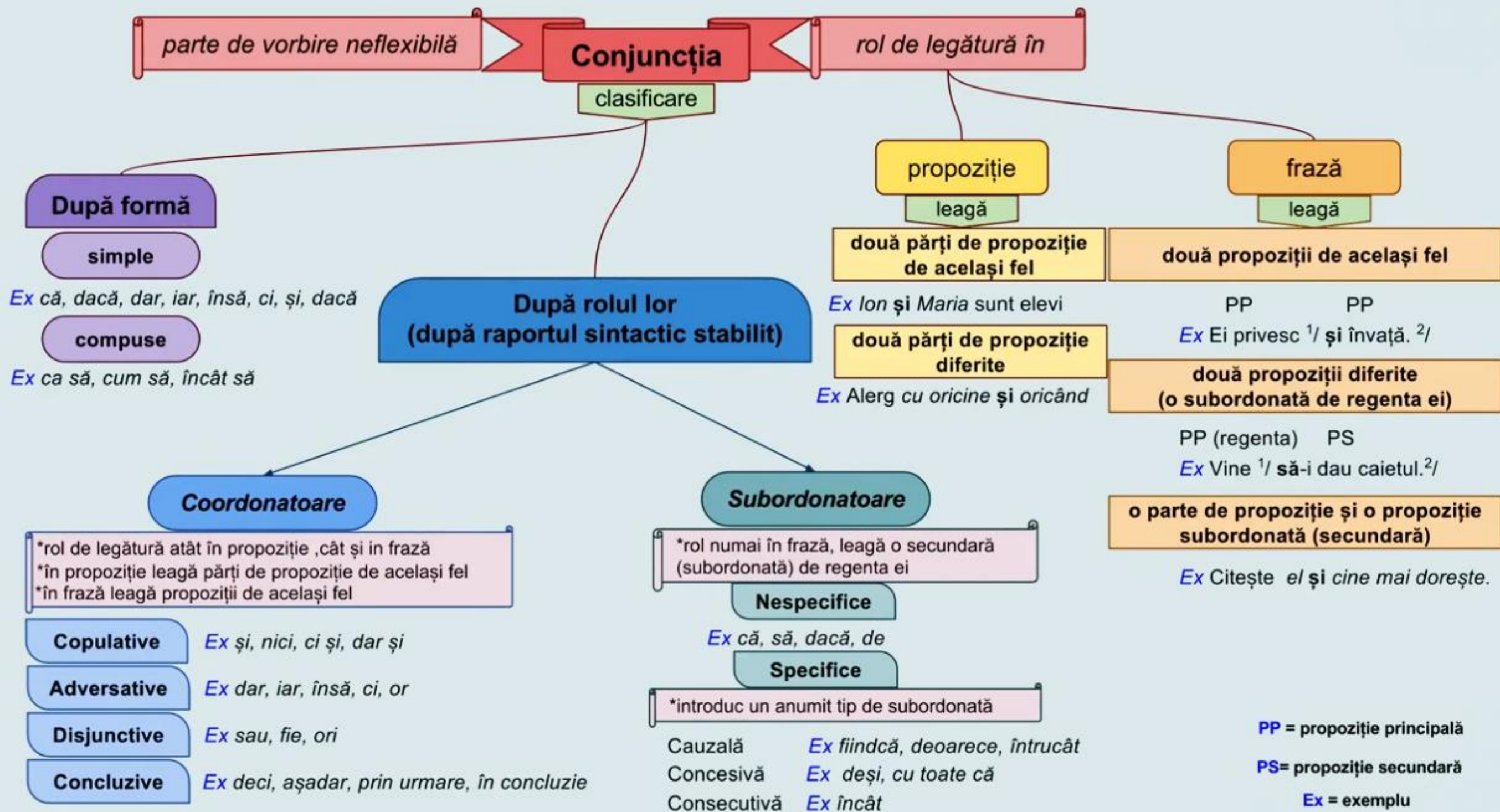
Adverbul

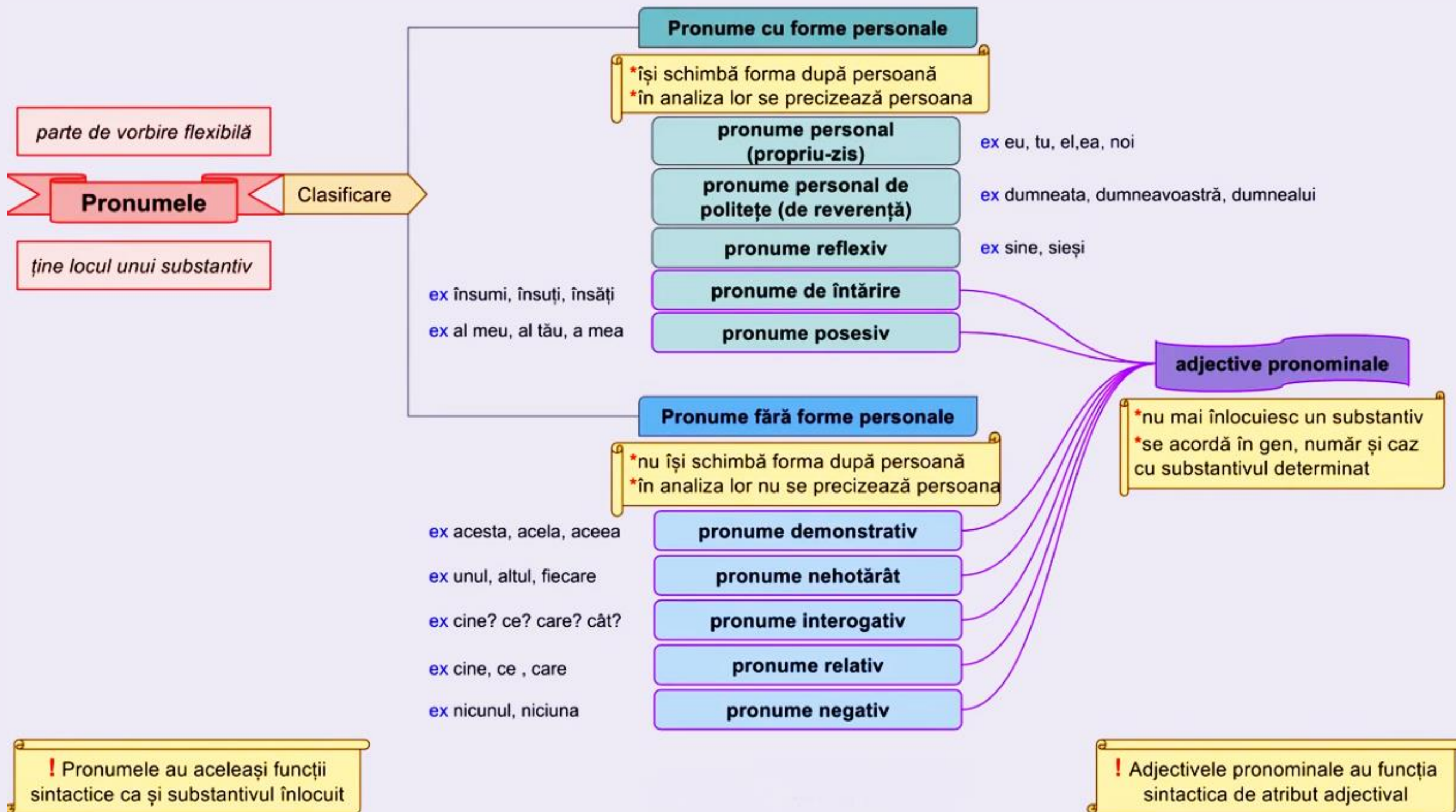
Articolul

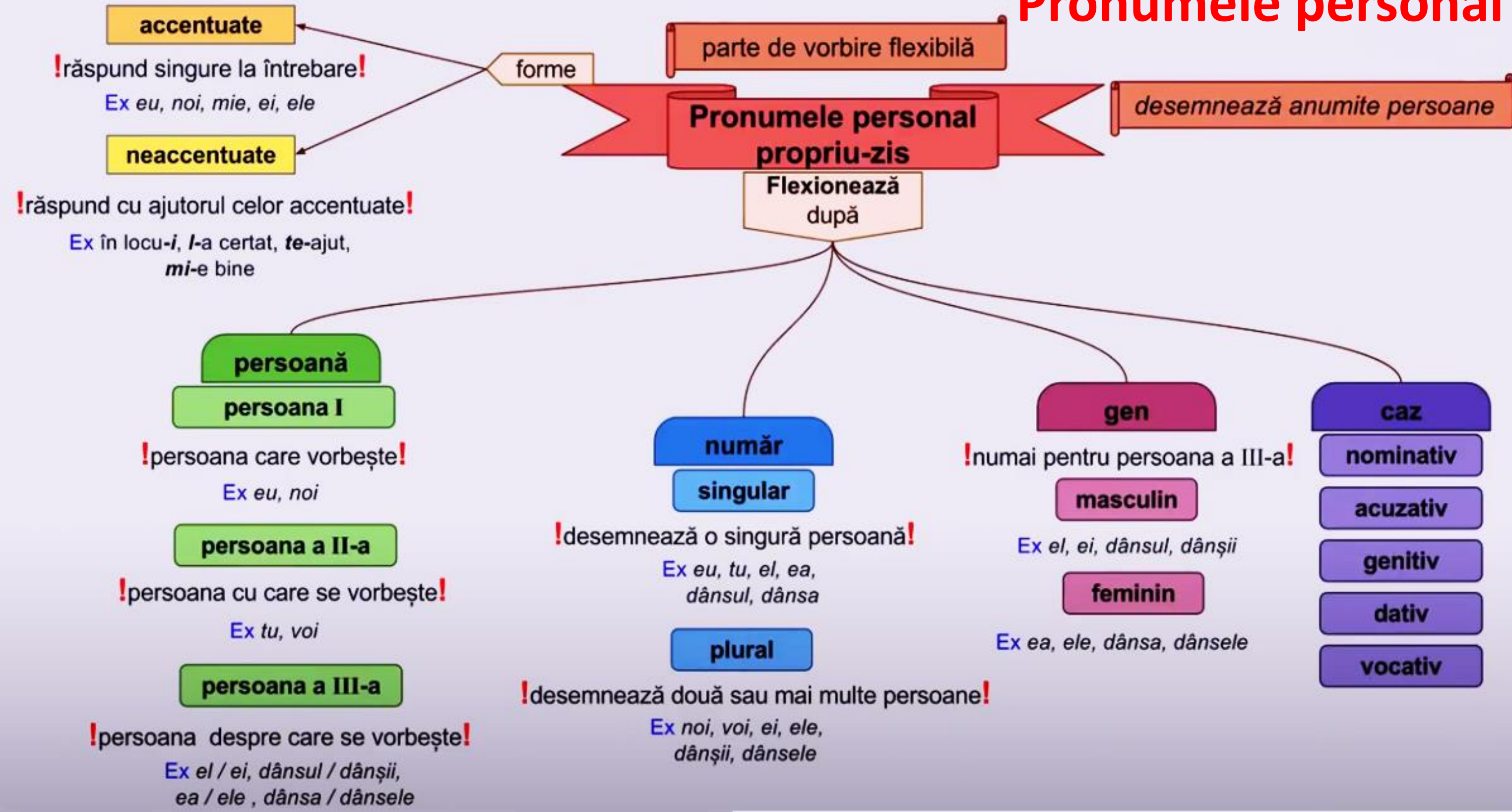
Conjuncția

Pronumele

Pronumele personal

Pronumele personal propriu-zis

Persoana	Persoana I				Persoana a II-a			
Numărul	Singular		Plural		Singular		Plural	
Cazul	formă accentuată	formă neaccentuată	formă accentuată	formă neaccentuată	formă accentuată	formă neaccentuată	formă accentuată	formă neaccentuată
Nominativ	eu	-----	noi	-----	tu	-----	voi	-----
Acuzativ	(pe) mine	mă, -mă, m-, -m-	(pe) noi	ne, ne-, -ne, -ne-	(pe) tine	te, te-, -te, -te-	(pe) voi	vă, -vă, v-, -v-
Genitiv	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Dativ	mie	îmi, mi, mi-, -mi, -mi-	nouă	ne, ne-, -ne, -ne-, ni, ni-, -ni-	ție	îți, ți, ți-, -ți, -ți-	vouă	vă, -vă, v-, -v-, vi, vi-, -vi-
Vocativ	-----	-----	-----	-----	tu !	-----	-----	-----

valoare neutră

!nu țin locul unui substantiv , nu au funcție sintactică!

Ex Aluat-**o** la sănătoasa

****situații speciale la formele neaccentuate****

dativ posesiv

!se înlocuiesc cu un adjectiv posesiv!

Ex Iară sufletu-**mi** se piede.

dativ etic

!nu au funcție sintactică, au doar valoare stilistică!

Ex Vor să **mi** te-omoare !

Pronumele personal propriu-zis

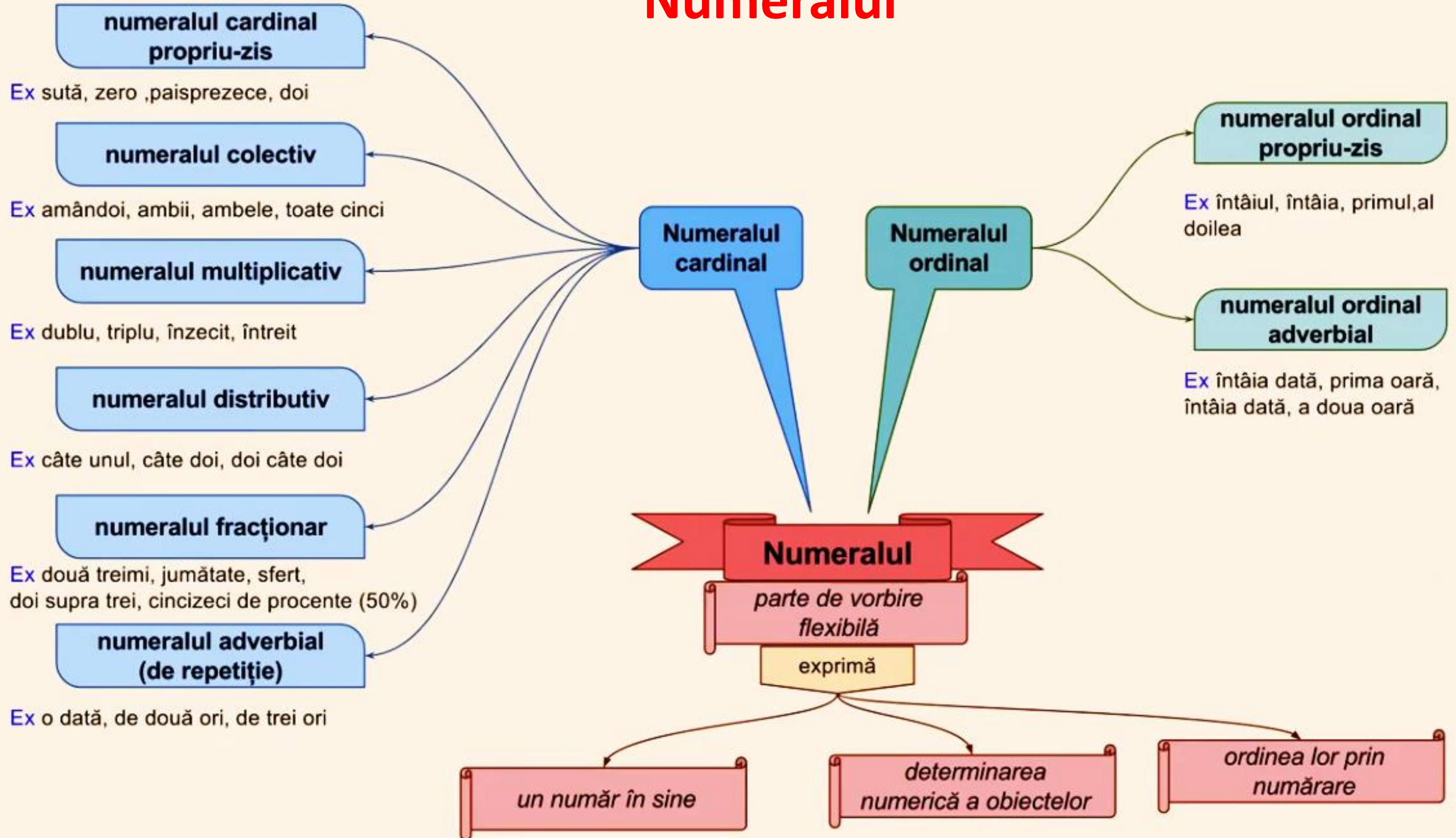
[illegible]

Pronumele personal propriu-zis

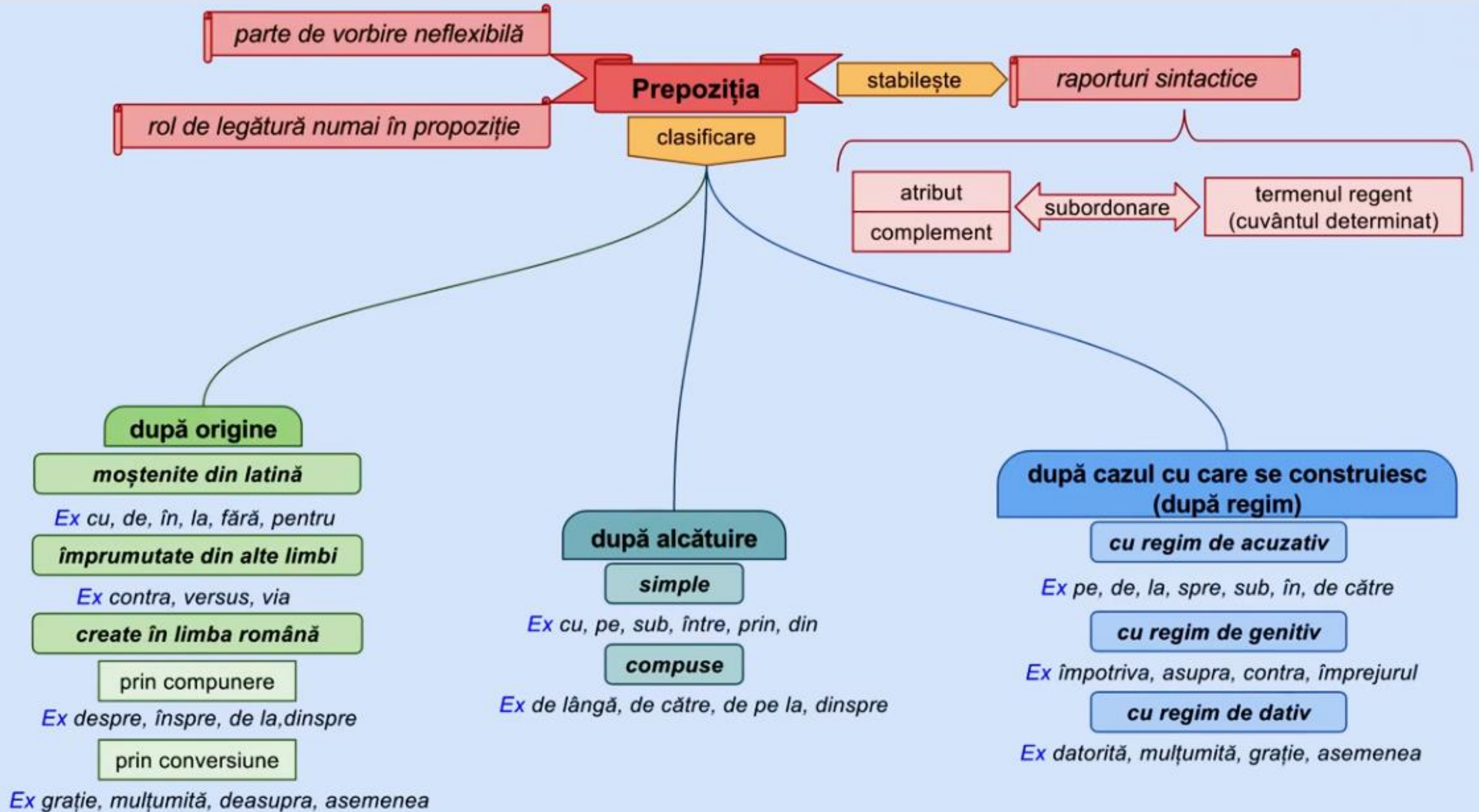
pronumele **dânsul** este o formă compusă

Numărul	Singular		Plural		Gen
Cazul	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin	
Nominativ	<i>dânsul</i>	<i>dânsa</i>	<i>dânșii</i>	<i>dânsele</i>	
Acuzativ	<i>dânsul</i>	<i>dânsa</i>	<i>dânșii</i>	<i>dânsele</i>	
Genitiv	<i>dâsului</i>	<i>dânsei</i>	<i>dânșilor</i>	<i>dânselor</i>	
Dativ	<i>dâsului</i>	<i>dânsei</i>	<i>dânșilor</i>	<i>dânselor</i>	
Vocativ	-----	-----	-----	-----	

Numeralul

Prepoziția

Interjecția

